

Båstadi linnastu lähedal asuv Kvarnhuset.

Rootsi 2004. aasta puit- arhitektuurikonkursi nominente

SANDER KINGSEPP

2004. aasta puitarhitektuurikonkursile Träpriset esitati 151 kandidaati. Nagu eelmistel aastatel, polnud seegi kord konkursi tingimustes nõutud, et osalevad hooned peavad olema täielikult puidust ehitatud. Žürii põhikriteeriumiks oli puidu kasutamise arhitektuuriline kvaliteet, mitte kvantiteet. Konkursile võis esitada nii avalikke hooned, elumaju, sildu kui hoone osasid.

Esmavaliku tulemusena sõeluti välja nelikümmend põhikandidaati, kellest

omakorda pääses edasi kümme – kõik millegi poolest uudsed, kuid samas Rootsi traditsioonilisel arhitektuuril põhinevad, kus puit au sees.

Esimese preemia sai ootuspäraselt **Göteborgi Universeum**, mis oma uudse vormilahendusega oli juba varem kriitikute hulgas suurt tähelepanu äratanud (vt ka lk 42).

Elumajade kategoorias väärib äramärkimist **Arketorpi villa** Jönköpingsi lähedal Bankerydis. See tammepuudest ümbritsetud hoone on rajatud kõrvalisse kohta Vätterni järve lähedal. Üks tellija nõudmisi oli, et villa sulaks loodusega kokku

ega torkaks liigselt silma. Arhitektuurifirma acoop ab asetask villa künkanõlvale, kusjuures kõik põrandad järgivad maapinna kontuuri. Ka pultkatus on meelega nurga alla paigutatud. Puitu on kasutatud nii sise- kui väliskujunduses. Kõikide tubade seinad on kaetud lihvimata kasevineeriga. Põrandakatteks on õlitatud pöögipuust parkett (mõnedes ruumides ka telliseid).

Eelmise hoonega moodustab huvitava kontrasti **Karlssoni villa** Tidö-Lindös Västeråsi lähedal. See hoone on kokku pandud 1200 moodulist, kusjuures kõik

Karlssoni villa Tidö-Lindös Västeråsi lähedal

Arketorpi villa Jönköpings lähedal Bankerydis.

kandekonstruksioonid, trepid, põrandad ja välispinnad on valmistatud puidust. Villa tellis kuuekümnendates aastates abielupaar. Ise asusid nad elama alumisele korrusele, ülemise jätsid laste küllatulekuks tühjaks. Põhilise ehitusmaterjalina on kasutatud Gotlandi männi lülipuitu.

Huvitav näide moodsast puitelumaja disainist on 2001. aastal valminud Båstadi linnastu lähedal asuv **Kvarnhuset** (veskimaja), mille projekteeris grupp arhitektide Gert Windgärddi juhtimisel. See on Jaapani teemajadest inspireeritud pöönin-gukorrusega hoone, mis seestpoolt tundub märksa avaramana, kui väljastpoolt oskaks arvata. Majja sisenedes satub otse kööki ja sealt edasi sauna. Magamistuba on pöönikul. Hoone taga asub paekivist vann. Katuse, köögipõranda ja trepi ku-

junduseks on kasutatud tammepuitu.

Stockholmi lähedal Jyllandsgatanis asuv **üliõpilaste ühiselamu** tõestab, et ka plokkidest kokkupandud hoone võib ilus olla. Ühiselamu asub linnast väljas maalilises maakohas ja sellest otsustaski arhitektuuribüroo Kjellander & Sjöberg Arkitektkontor AB lähtuda. Kahekorru-seline hoone on väljast kaetud siberi lehisest paneelidega. Praegu on need puidu loomulikku värvi, kuid aja jooksul muutuvad ilmastiku toimele halliks. Fassaadi katteks on punast tooni vineer. Põrandaid katab tammepuidust parkett.

Anders Landströmi projekteeritud suvila Strömstadi linnastusse kuuluval kaljusaarel on täiuslik klassikalise puitmaja näidis. Lisaks eluhoonele kuuluvad suvila juurde külalistemaja, tööriistakuur

ja väljakäik. Kõik hooned on ehitatud otse kaljupinnasele. Hoonetega piiratud krundi ümber kaljude peale on tehtud mitu männi lülipuidust platvormi. Kandekonstruksioonid on peamiselt liimpuidust, siin-seal ka pisut terast. Kõik fassaadid on töödeldud rauavitrioliga, sisepinnad linaseemneõli baasil valmistatud valge värviga.

Originaalse disainiga torkab silma Rootsi keskkonnakaitseameti tellimisel valminud Fulufjälleti rahvusparki külalistekeskus **Naturum** (värav loodusesse). Fulufjälleti rahvusparki alal asub Rootsi kõrgeim juga ja seal kasvab mitmeid haruldasi taime-liike. Uppsala arhitektuurifirma White Arkitekter projekteeris Naturumi nii, et külastajatevool loodust võimalikult vähe mõjutaks. Hoone ise on ehitatud purdma-

Stockholmi lähedal Jyllandsgatanis asuv üliõpilaste ühiselamu.

↑ Fulufjälleti rahvusparki külaliste-keskus Naturum.

→ Suvila Strömstadis.

terjalist aluspinnale ning kvartsiidirahnu-
dele. Osa sellest moodustavad galeriid, mis
kulgevad madalal maapinna kohal. Kõik
kandekonstruktsioonid on valmistatud
puidust ning tugevdatud terasplaatide ja
-traadiga. Hoone fassaad on kaunistatud
töötlemata laudade ja plankudega. Siseku-
junduses on kasutatud kasevineeri, mida
on töödeldud mesilasvaha ja linaseemneõ-
liga. Ennastkandva katuse sildeava on 9
meetrit.

Allikas:

Swedish Architecture in Wood. The 2004
Timber Prize

